

Abdin z Červené Lhoty

Abdin z Červené Lhoty

Vzdělávací oblast (Vzdělávací obor)

Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura)

Cíle a výstupy

- Žáci se seznámí se situací konkrétního uprchlíka v českém uprchlickém táboře.
- Žáci chápou, jak se mohou cítit uprchlíci v cizí zemi, jejímuž jazyku nerozumějí.
- Žáci analyzují právo každého člověka na výběr země, ve které chce žít, a uvědomují si rozpor mezi tímto právem a skutečnou situací.
- Žáci si procvičí psaní čárek mezi hlavními a vedlejšími větami; psaní velkých písmen u příslušníků států a složených jmen obcí; přímou řeč.

Prostor

třída

Potřebný čas

45 minut

Pomůcky

- role do skupinek (Příloha 1)
- diktát (Příloha 2) – jednou do dvojice
- prázdné papíry A4
- časopisy k rozstříhání
- nůžky, lepidla
- zadání jazykového rozboru (Příloha 3) – možné pokračování do další hodiny či lze použít jako domácí úkol; správné řešení jazykového rozboru (Příloha 4)

Postup

- Každý žák dostane jeden prázdný papír A4. Vyzvěte žáky, aby na jednu stranu nakreslili velké zavazadlo (např. kufr, batoh). Zadejte jim následující úkol:

Představte si, že musíte s rodiči z ničeho nic opustit Českou republiku a můžete si vzít pouze pět věcí. Co byste si s sebou vzali?

Pokud se žáci budou ptát na délku svého pobytu mimo ČR, odpovězte jim, že nevíte, na jak dlouho odjíždějí. Žáci si promyslí pět věcí a poté je napíšou či nakreslí do svého zavazadla.

- Dejte žákům k dispozici různé časopisy, nůžky a lepidla a seznámte je s dalším úkolem:

S rodiči jste odjeli do daleké země, kde lidé mluví jazykem, kterému vůbec nerozumíte. Rodiče vám povědí, že se bohužel nemohou vrátit do ČR a že v této zemi začnete žít natrvalo. Co myslíte, že pro vás bude nejtěžší? Jak se budete cítit?

Vybídněte žáky, ať si prolistují časopisy a vystříhnou obrázek či fotografii, která bude nejlépe symbolizovat jejich pocity v takovéto situaci. Žáci pak obrázek nalepí na druhou stranu svého papíru a vedle toho napíšou, proč si vybrali právě tento obrázek a jak tento obrázek souvisí s jejich pocity. Vysvětlení musí obsahovat minimálně tři věty. Dejte žákům časový limit 5–7 minut.

- Pracujte metodou „Náměstíčko“. Všichni žáci vstanou, vezmou si svůj papír a najdou si partnera do dvojice. S partnerem si pak navzájem představí svá zavazadla a obrázky s komentářem. Poté si najdou nového partnera do dvojice a opět si představí své nápady a úvahy. Žáci by postupně měli mluvit s 2–4 různými partnery.
- Společně uzavřete tuto část:

Měl někdo něco zajímavého ve svém zavazadle? Co to bylo a proč vás to zaujalo?

Chce někdo z vás sdílet se všemi, jaký obrázek si vybral a proč?

Žáky nevyvolávejte. Pokud nikdo z nich nebude chtít sdílet své obrázky s ostatními žáky ve třídě, postupte k další části.
- Žáci se rozdělí do dvojic. Řekněte jim, že tím příběh nekončí:

Bohužel, země, kam jste přijeli, není příliš otevřená vůči přistěhovalcům z ČR. Musíte být tedy několik měsíců ubytováni ve speciálním azylovém středisku, než se vám podaří získat oficiální povolení k pobytu.

Jak myslíte, že vypadá život v takovém středisku?

Jak budete trávit volný čas?

Co budete nejvíce postrádat?

Otázky pro lepší přehlednost napište na tabuli. Žáci ve dvojicích hledají společně odpovědi na tyto otázky. Dejte jim časový limit tři minuty. Odpovědi pak prodiskutujte společně s celou třídou.
- Žáci si nyní vyzkoušejí, jaké je to žít s lidmi, jejichž jazyku nerozumějí, a jak náročné je v takovém případě s nimi komunikovat. K simulaci této situace využijete rolové hry, při níž žádný z žáků nesmí promluvit. Žáci si mohou zvolit jakýkoliv jiný způsob komunikace. Vyzvěte žáky, ať vytvoří trojice. Každý z nich dostane jedno ze třech zadání rolí (Příloha 1). Pokud počet žáků není dělitelný třemi, udělejte jednu větší skupinku, ve které dva žáci budou sdílet jednu roli. Předtím, než žákům role rozdáte, zdůrazněte, že je zakázáno během celé této aktivity mluvit.
- Tuto část společně uzavřete otázkami:

Jaké to pro vás bylo? Jak se vám komunikovalo s vašimi spolubydlícími?

Jak byste se cítili, kdybyste tímto způsobem museli komunikovat každý den?
- Sdělte žákům informaci, že jen v roce 2008 bylo na celém světě 42 milionů lidí, kteří kvůli konfliktu nebo pronásledování museli odejít z domova, přičemž mnozí z nich jsou právě děti. Nyní žákům představíte příběh Abdina, který přišel do ČR z Íránu a ocitl se v podobné situaci jako oni v předchozí aktivitě. Příběh žákům zadejte jako diktát.
- Žáci si pak diktát zkontrolují ve dvojicích. Tím získají prostor k prodiskutování možných chyb a příležitost k učení se navzájem. Tento způsob práce přispívá k vytváření tzv. „učící se komunity“ ve třídě. Teprve až poté rozdejte do každé dvojice správný text ke zkontrolování. Dejte žákům prostor pro otázky.
- Vraťte se společně (případně ve skupinkách či dvojicích) k obsahu diktátu – k Abdinovi a jeho životní situaci:

Co vás v příběhu překvapilo a proč?

Na co byste se zeptali Abdina, kdybyste se s ním potkali?

Jak myslíte, že nás Abdin vidí? Co by o své zkušenosti z „nové“ země napsal svým kamarádům do Íránu?

Co se podle vás dalo udělat jinak, aby Abdin nakonec neskončil v nemocnici?
- Aktivitu ukončete postojovou škálou. Požádejte žáky, aby vstali, a naznačte jim, odkud kam vede pomyslná čára. Na jednom jejím konci bude „ano, souhlasím“ a na druhém „ne, nesouhlasím“. Žáci se mohou postavit kamkoliv mezi tyto dva póly. Přečtěte jim následující výrok, který jistě vyvolá živou diskusi mezi žáky. Úkolem každého žáka je rozmyslet si, do jaké míry s ním souhlasí či nesouhlasí:

Každý člověk by měl mít právo si vybrat, v jakém státě chce žít, a proto žádný stát (ani Česká republika) by jim toto právo neměl upírat.

Až si každý najde své místo na škále, vyzvěte žáky, aby zdůvodnili pozici, kterou si vybrali. Můžete jim pomoci metodou „imaginárního mikrofonu“, což zaručí, že vždy bude mluvit pouze jeden. Upozorněte žáky, že v případě, že uslyší argument, o němž prozatím sami nepřemýšleli a který pozmění jejich stanovisko, mohou kdykoliv změnit svou pozici na škále. Vy jako učitel nekomentujte ani nehodnoťte názor žáků. Není zde žádná správná či špatná odpověď.

Varianty

V případě, že máte obavy, že nezvládnete celou aktivitu ve 45 minutách (příčemž závěrečná reflexní část je nejdůležitější), vynechejte vystřihování fotografií z časopisů a metodu „Náměstíčko“. Nahrad'te je diskusí ve dvojicích či společně ve třídě.

Na aktivitu lze navázat v další hodině jazykovým rozbořem (Příloha 3, Příloha 4) či rozbor můžete zadat za domácí úkol. Navázat lze také tím, že žáci napíší slohovou práci, která může být reportáží, vyprávěním, popisem, rozhovorem apod. na téma života Abdina a ostatních dětí v uprchlickém táboře. Příklady: Jeden den v uprchlickém táboře – vypravování; Abdin, uprchlík z Íránu – charakteristika, životopis; Kdo chce a kdo musí migrovat? – esej, úvaha atp.

Použitý zdroj

UNHCR, UN Refugee Agency (2009): *2008 Global Trends: Refugees, Asylum-seekers, Returnees, Internally Displaced and Stateless Persons*.

Doporučené zdroje

www.unhcr.cz

www.migraceonline.cz

Příloha 1

A. Bydlíš v azylovém středisku na pokoji s dvěma lidmi stejného věku. Každý jste však z jiné části světa a nemluvíte stejným jazykem. Jste zvyklí v noci zamykat svůj pokoj. Ty jsi dnes ztratil svůj klíč, a proto potřebuješ, aby tvoji spolubydlící nechali v noci odemčeno. Výjimečně se chceš vrátit až pozdě večer. Jak se s nimi dohodneš, aniž bys mohl mluvit?

B. Bydlíš v azylovém středisku na pokoji s dvěma lidmi stejného věku. Každý jste však z jiné části světa a nemluvíte stejným jazykem. Zítřka musíš vstát brzy ráno, ale tvůj budík se rozbil. Máš strach, že zaspíš. Potřebuješ si vypůjčit budík od svých spolubydlících. Jak se s nimi dohodneš, aniž bys mohl mluvit?

C. Bydlíš v azylovém středisku na pokoji s dvěma lidmi stejného věku. Každý jste však z jiné části světa a nemluvíte stejným jazykem. Včera se ti ztratila čokoláda, kterou jsi měl připravenou jako dárek pro svou sestru. Nikde v pokoji ji však nemůžeš najít. Jak zjistíš od svých spolubydlících, co se s ní stalo, aniž bys mohl mluvit?

A. Bydlíš v azylovém středisku na pokoji s dvěma lidmi stejného věku. Každý jste však z jiné části světa a nemluvíte stejným jazykem. Jste zvyklí v noci zamykat svůj pokoj. Ty jsi dnes ztratil svůj klíč, a proto potřebuješ, aby tvoji spolubydlící nechali v noci odemčeno. Výjimečně se chceš vrátit až pozdě večer. Jak se s nimi dohodneš, aniž bys mohl mluvit?

B. Bydlíš v azylovém středisku na pokoji s dvěma lidmi stejného věku. Každý jste však z jiné části světa a nemluvíte stejným jazykem. Zítřka musíš vstát brzy ráno, ale tvůj budík se rozbil. Máš strach, že zaspíš. Potřebuješ si vypůjčit budík od svých spolubydlících. Jak se s nimi dohodneš, aniž bys mohl mluvit?

C. Bydlíš v azylovém středisku na pokoji s dvěma lidmi stejného věku. Každý jste však z jiné části světa a nemluvíte stejným jazykem. Včera se ti ztratila čokoláda, kterou jsi měl připravenou jako dárek pro svou sestru. Nikde v pokoji ji však nemůžeš najít. Jak zjistíš od svých spolubydlících, co se s ní stalo, aniž bys mohl mluvit?

Příloha 2

Přijímací uprchlický tábor ve Vyšních Lhotách funguje jako karanténna a nikdo z příchozích jej nesmí opustit. Všem příchozím uprchlíkům se nejdříve dělají krevní testy a lékařská vyšetření.

Abdin, čtrnáctiletý náboženský uprchlík z Íránu, byl oddělen od svého otce a ubytován v pokoji se dvěma afghánskými chlapci Zjaolou a Hadžim, kteří nemluvili žádným cizím jazykem a nikdo jim nerozuměl. Abdin měl působit jako překladatel. Tábor byl přeplněn, a tak Abdina po uplynutí jednoho měsíce převezli do Červené Lhoty u Bíliny. V tomto táboře strávil dalších pět měsíců.

V táborech Abdina překvapilo velké množství policistů. „Byl to pro mě šok. Z Íránu jsme utekli před policií a najednou zde byla všude kolem.“ Sám ale přiznal, že přítomnost policie byla v táboře nutná kvůli častým konfliktům, k jejichž vyvolání v takovém prostředí stačí malá záminka. Někdy dokonce přerostly politické hádky Rusů s Afghánci či Indů s Pákistánci ve rvačku. Takové chování bývá důsledkem napjaté situace, ve které se uprchlíci ocitají. Ztráta domova, fyzické strádání, strach z nejisté budoucnosti atd.

Tyto faktory jsou zároveň důvodem k propuknutí posttraumatického stresového syndromu, který je posilován i podmínkami v táborech, kde je lidem odíráno soukromí. Jejich život je kontrolován a pocity nesvobody a závislosti se prohlubují. Počáteční projevy frustrace a agresivity se později často přeměňují v odevzdání a apatii.

Ve chvíli, kdy se Abdin z dlouhodobého traumatu psychicky zhroutil, obdržel rozhodnutí o udělení politického azylu a byl z uprchlického tábora přestěhován do integračního centra v Ústí nad Labem. Udělení

azylu předcházela dvě interview, která probíhala v angličtině. První trvalo tři hodiny, druhé už jen hodinu. Abdin při nich nechtěl mluvit persky, protože měl strach, že tlumočník by mohl být spojen s tajnou policií v Íránu, kde mu podle tamějších zákonů za přestupu ke křesťanství hrozí trest smrti.

Použitý zdroj

Text je převzat a upraven z diplomové práce Pilařová, M. (2002): *Cizinci v české společnosti – sondy do problematiky*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita.

Příloha 3

Tyto faktory jsou zároveň důvodem k propuknutí posttraumatického stresového syndromu, který je posilován i podmínkami v táborech, kde je lidem odpíráno soukromí, jejich život je kontrolován a pocity nesvobody a závislosti se prohlubují.

1. Kolik vět má souvětí?

2. Graficky znázorni stavbu souvětí.

3. Urči druh souvětí.

4. Urči slovní druhy.

5. Urči větné členy:

stresového –

v táborech –

lidem –

život –

6. Vypiš všechny přísudky.

7. U slova *podmínkami* urči pád, číslo, rod a vzor.

8. U slovesa *prohlubují* se urči mluvnické kategorie (osoba, číslo, čas, způsob, rod a vid) a poté jej převed' do infinitivu.

9. Slovo *zároveň* nahrad' synonymem.

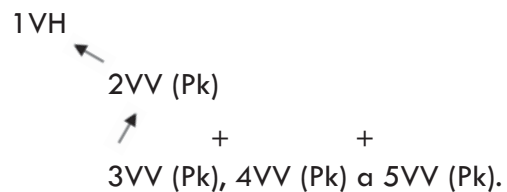
10. Vrat' se zpět do textu diktátu a urči, jaké činitele zastupuje ve větě slovo *faktory*. Přijdeš i na nějaké jiné?

11. Pokus se vlastními slovy vysvětlit význam slova *migrace*.

Příloha 4

1. 5

2.

3. podřadné

4. 3 1 5 6 1 7 1 2 2 1, 3 5 2 8 1 7 1, 6 5 1 2 1, 3 1 5 2 8 1 1 8 1 3
(resp. 5) 5.

5. Pks, Pkn, Pt (3. p.), Po

6. jsou důvodem, je posilován, je odpíráno, je kontrolován, prohlubují se

7. 7. pád, č. mn., rod ženský, vzor žena

8. 3. os., č. mn., čas přítomný, zp. oznamovací, rod činný, vid nedokonavý;
prohlubovat se

9. současně, také, přitom...

10. ztráta domova, fyzické strádání, strach z nejisté budoucnosti; dále
např. ztráta rodiny a blízkých, vykořenění, pokles sociálního statutu,
nemožnost užívat rodný jazyk...

11. přemístění/přesídlení/stěhování obyvatelstva uvnitř země nebo z jedné
země do druhé